

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. IV. Præcipuæ objectiones solvuntur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

præcisè ut author naturæ, possit tribuere omnia auxilia, ad legis naturalis observantiam necessaria, sed sufficit quod id possit præstare, vel ut author naturæ, vel ut author supernaturalis; præsertim quia supposita elevatione naturæ humanæ ad statum & finem supernaturalem, Deus etiam ut author supernaturalis, indirectè præcipit homini observantiam legis naturalis, cum hæc ad supernaturalem, ut ad finem & consummationem, ordinetur.

§. III.

Sententia Pazquezij refellitur, & quæ gratia ad totam legem naturæ observandam necessaria sit, declaratur.

Dico secundo: Ad totius legis naturæ observantiam necessaria est in homine lapso gratia habitualis, non solum consequenter, & ex parte termini, sed etiam antecedenter, & ex parte principij.

266. Prima pars probatur primò ex Concilio Milevitano supra citato can. 3. ubi sic habetur: *Placuit ut quicumque dixerit, gratiam Dei, quâ justificamur per Jesum Christum, ad solam remissionem peccatorum valere quæ jam commissa sunt, non etiam ad adiutorium, ut non committantur, anathema sit.* Ubi nomine gratia quâ justificamur, si propriè, ut debent, verba accipiantur, non gratia auxilians, quæ dispositivè ad justificationem concurrat, sed gratia habitualis, per quam formaliter justificamur, & in filios Dei adoptamur, intelligi debet. Unde Patres ejusdem Concilij Epist. 95. apud Augustinum, hanc gratiam dicunt esse quâ Christiani & filij Dei sumus. Et infra: *Quâ prædestinati vocamur, justificamur, & glorificamur.* Item D. Thomas hic art. 4. ait: *In statu naturæ corruptæ non potest homo implere omnia mandata divina, sine gratia sanante, quæ gratia justificans est.*

267. Potest etiam eadem pars hac ratione probari. Impossibile est esse bene ordinatum circa media, qualia sunt præcepta, & non circa finem, scilicet Deum, quia media propter finem eliguntur, & intuitu eius: At sine gratia sanctificante & charitate nullus est bene ordinatus in Deum ultimum finem: Ergo sine illa nullus potest in statu naturæ lapsæ omnia mandata naturalia observare.

268. Confirmatur ratione à posteriori: Nusquam homo in peccato existens totam naturæ legem implevit: Ergo sine gratia à peccato sanante, totius legis naturæ adimpletio possibilis non est. Quo argumento usus est D. Hieronymus adversus Pelagianos dialog. 1. ut probaret non posse hominem sine gratia auxiliante totam legem observare.

269. Secunda etiam conclusionis pars ratione suadet: Homo inimicus & insensus Deo, non est aptum & conveniens subjectum, cui Deus conferat tantum beneficium, quale est auxiliorum cumulus; quæ ad totius legis naturalis observantiam requiruntur: At nisi gratia habitualis & justificans in subjecto præcedat, homo est in statu inimicitia: Ergo necessaria est habitualis gratia antecedenter ex parte subjecti, ut constituens illud in statu congruo, ad hoc quod Deus imperiatur ei gratias auxiliantes, ad totius legis observantiam necessarias.

270. Confirmatur: Homo per culpam duas infirmitates contraxit; alteram in mente, per aversionem à Deo; alteram in parte inferiori, quæ de-

A ordinata à subiectione ad rationem remansit: incongruum autem videtur, quod pars inferior per auxilia actualia parti superiori subiciatur, nisi prius ista per gratiam habitualement fuerit sanata, & Deo ut ultimo fini per charitatem subiecta.

Dico tertio: in homine lapso ad totius legis naturæ observantiam, præter gratiam habitualement, necessario requiritur specialis gratia auxilians; quæ quidem per se, & attentà rei naturâ, debet solum esse specialis intra ordinem naturæ, sed supposita hominis ad ordinem supernaturalem elevatione, per accidens debet esse entitativè supernaturalis.

B Probatur prima pars: Impotentia moralis ad totius legis naturæ observantiam in homine lapso, & in peccato mortali existente, non solum provenit ex defectu subiectionis mentis ad Deum ut ultimum finem, sed etiam ex rebellionem & pugna appetitus inferioris contra rationem: At licet gratia habitualis mentem Deo ut ultimo fini subiciat, hanc tamen rebellionem appetitus inferioris contra superiorem non tollit, sed eam ad agonem, & meritum, ac profectum vitæ spiritualis, in nobis relinquit, ut docet Tridentinum sess. 5. decreto de peccato originali, & experientia factis ostendit: Ergo in homine lapso ad totius legis naturæ observantiam, præter gratiam habitualement, seu justificantem, gratia actualis, seu auxilians, necessario requiritur.

C Quod verò talis gratia, per se, & attentà rei naturâ, non debeat esse supernaturalis entitativè, sed sufficiat quod sit specialis intra ordinem naturæ, patet: Nam totius legis naturæ observantia ex aliquo motivo honesto naturali, est entitativè naturalis: Ergo per se exposcere nequit pro principio proxime eliciente, gratiam auxiliantem entitativè supernaturalem. Quod autem, supposita naturæ humanæ ad ordinem supernaturalem elevatione, per accidens illam exigat, patet ex dictis articulo præcedenti §. 2. agendo de dilectione Dei naturali, ubi id ex professo probavimus; unde ad hunc locum Lectorem remittimus, ne eadem inutiliter reperamus.

§. IV.

Præcipua objectiones solvuntur.

Objicitur primò contra secundam conclusionem: Pelagius non erravit negando necessitatem gratiæ habitualis ad totius legis naturæ observantiam, sed solum negando necessitatem gratiæ actualis ad illam implendam: Ergo Concilia ipsius errorem damnantia, non habitualis, sed actualis gratiæ necessitatem ad legem naturæ observandam astruunt. Consequentia videtur legitima. Antecedens verò probatur ex dictis in Tractatu de hæresi Pelagiana, in quo Pelagium gratiam habitualement, seu remissivam peccati agnovisse, contra Suarem fusè ostendimus.

E Respondeo negando Antecedens: Pelagius enim gratiæ tam habitualis quàm actualis necessitatem ad legem naturæ observandam sustulit, dum asseruit divina mandata viribus liberi arbitrij posse servari; per hoc enim omnis gratiæ necessitas excluditur. Unde ad probationem dicendum, quod licet ille gratiam habitualement, seu remissionis peccatorum agnovit, non tamen ut necessariam ad legis observantiam: ac proinde Concilia, dum ipsius errores proscribunt, non solum actualis, sed etiam habitualis gratiæ necessitatem ad legem naturæ observandam astruunt.

275. Obijetur secundo: Totius legis naturæ observantia est opus naturale entitativè: Ergo pro sui principio gratiam habitualement nequit exigere. Antecedens est certum, Consequentia verò probatur. Nam eo ipso quod actus pro sui principio formam entitativè supernaturalem exposcat, excedit facultatem naturæ, & consequenter in sua entitate supernaturalis est.

276. Respondeo concessio Antecedente, distinguendo Consequens: pro sui principio gratiam habitualement nequit exigere, per se & tanquam principium eliciens, concedo: ex suppositione peccati, & ut principium expediens, seu removens culpæ impedimentum, nego. Vel secundo distinguo Consequens, nequit exigere gratiam habitualement, ut principium sui physicum, concedo: ut principium morale, removens ab homine statum positivè indignitatis respectu auxiliorum gratiæ, quæ ad totius legis naturæ observantiam requiruntur, nego. Hæ solutiones patent ex dictis, probando secundam partem conclusionis.

277. Obijetur tertio: Gratia habitualis, cum intra ordinem supernaturalem se habeat per modum naturæ, non est ad operandum, sed ad essendum, nec movet potentias animæ ad suos actus eliciendos, sed duntaxat animam sanctificat, & mundat à macula peccati: unde quantumvis homo sit sine peccato, & gratia habituali exornatus, debilis est ad boni operationem, nisi auxilio actuali & sancta cogitatione moveatur, & adjuvetur: Ergo gratia necessaria ad legis naturæ observantiam, non est habitualis, sed actualis, in sancta cogitatione & pia voluntatis motione consistens.

278. Respondeo concessio Antecedente, negando Consequentiam: nam per peccatum duas infirmitates contraximus: alteram in parte superiori, per aversionem à Deo ut ultimo fine: alteram in parte inferiori, per inobedientiam & rebellionem ipsius ad superiorem; & ratione utriusque debiles ad operandum remanemus. Cum enim vires voluntatis ad bene operandum erga media, ex affectu ad finem fumantur, consequens est, ut parte superiori à Deo per peccatum averfa, languescant ac deficiant voluntatis vires ad rectè operandum, & ad observanda divina mandata: unde ut fortis reddatur, debet tolli aversio à Deo ut ultimo fine, quæ non nisi per gratiam habitualement auferri potest. Quare licet gratia habitualis non prærequiratur tanquam virtus per se & necessario adjuvans ad observanda naturalia præcepta, exigitur tamen ut removens prohibens dilectionem Dei, per quam voluntas firma redditur ad operandum, & ut constituens subjectum habile & congruum, ut connaturaliter ipsi dentur auxilia ad continuam legis observationem necessaria, sicut in probatione secundæ partis conclusionis declaravimus.

§. V.

Corollaria notatu digna.

279. EX dictis inferes primò, hominem conditum in puris naturalibus non posse viribus suæ naturæ observare omnia præcepta legis naturalis: nam in illo statu pateretur eandem rebellionem appetitus sensitivi contra rationem, quam patitur in statu naturæ corruptæ; solamque est discrimen, quod rebellio in illo statu haberet rationem conditionis naturalis; in hoc verò habet rationem pœnæ, vulneris, & ægitudinis.

Tom. IV.

Inferes secundo, Deum homini constituto in illo statu daturum fore auxilium, quo posset observare totam legem naturalem: quia ad suavitatem divinæ providentiæ pertineret, non relinquere hominem tam imperfectum, ut non posset observare totam legem naturæ, suumque finem naturalem consequi, ut in Tractatu de statibus naturæ humanæ declaravimus.

Inferes tertio, huiusmodi auxilium esse quidem speciale intra ordinem naturæ, hominique in tali statu indebitum: sed esse naturale quantum ad suam entitatem & substantiam: tum quia in illo statu nihil esset entitativè supernaturale: tum etiam quia in statu naturæ lapsæ, per accidens requiritur auxilium entitativè supernaturale ad diligendum Deum ut authorem naturæ, & observanda omnia præcepta naturalia, ratione scilicet elevationis naturæ humanæ ad finem supernaturalem: in statu verò puræ naturæ homo ad talem finem non esset elevatus, sed Deum ut authorem naturæ, tanquam finem ultimum respiceret.

In quinto articulo huius quæstionis D. Thomas docet non posse hominem sine gratia vitam æternam mereri. In sexto, ut se præparet ad habitualement gratiam, non indigere ulteriori dono habituali, bene tamen auxilio gratiæ moventis: ut autem meritotie operetur, gratiæ habituali egere. In septimo, non posse hominem sine habitu gratiæ à peccato resurgere. Quorum articulorum expositionem præmittimus, quia infra quæst. 113. & 114. de his agetur.

ARTICULVS VI.

Virum homo lapsus sine gratia possit diu non peccare mortaliter contra præcepta naturalia?

Licet constet ex dictis articulo præcedenti gratiam esse necessariam ad legem naturæ implendam: quia tamen non est omnino idem implere præcepta, & non peccare, cum observatio præceptorum includat positivam operationem elicitam ab homine, non peccare verò præcisè solum importet cessationem ab actu malo, ad quam non tantum requiritur sicut ad positivè operandum; ideo adhuc superest resolvendum, an gratia sit necessaria ad non peccandum contra præcepta legis naturæ? Unde articulus octavus huius quæstionis, in quo S. Doctor quærit, *Virum homo sine gratia possit non peccare?* non est superfluous, nec coincidit cum quarto, ubi quærit, *Virum homo sine gratia, per sua naturalia, legis præcepta implere possit?*

Addit Curiel, in observantia præceptorum duplicem reperiri difficultatem, unam veluti objectivam, quæ provenit ex objecto, & propria gravitate ipsorum præceptorum, & de hac disputat S. Thomas art. 4. aliam provenientes ex continuatione & diuturnitate temporis, de qua agit art. 8. Licet enim nulla fiat expressa mentio in titulo huius articuli, de longitudine temporis, virtute tamen explicatur, cum absolute quæritur, *Virum homo sine gratia possit non peccare?* hoc enim non potest intelligi nisi de longo tempore, cum in brevi non occurrant multa peccata vitanda. Hoc præmissio.

Circa propositio difficultatem tres versantur præcipuè Authorum sententiæ. Prima asserit,

I ij